

หนองพยาธิตา Thelaziasis ในผู้ป่วยโรงพยาบาลกำแพงเพชร A case of human Thelaziasis In KamphaengPhet Hospital.

นงเยาว์ รุ่งพิบูลโสภิษฐ์, พ.บ.*

Nongyao Roongpiboonsopit M.D.*

Abstract

Ocular thelaziasis in an 46-year-old male from Kamphaengphet province was reported. Small, chalky-white, threadlike, motile worms were isolated from the anterior chamber in right eye and identified a female worm of Thelazia species (Family Thelaziidae and Order Spirurida).

Keywords : Human thelaziasis , Thelazia , Oriental eyeworm

บทคัดย่อ

รายงานผู้ป่วยชาย อายุ 46 ปี ชาวจังหวัดกำแพงเพชร พบหนองพยาธิในลูกตา ลักษณะขาว เป็นเส้นด้าย ขนาดเล็ก เคลื่อนไหวได้ อยู่ใน Anterior Chamber ตาขวา ได้ผ่าตัดเอาตัวหนองพยาธิออก ส่งตรวจพบเป็นหนองพยาธิเพศเมีย Thelazia species (Family Thelaziidae และ Order Spirurida).

* กลุ่มงานจักษุวิทยา โรงพยาบาลกำแพงเพชร

* Division of ophthalmology Kamphaengphet hospital

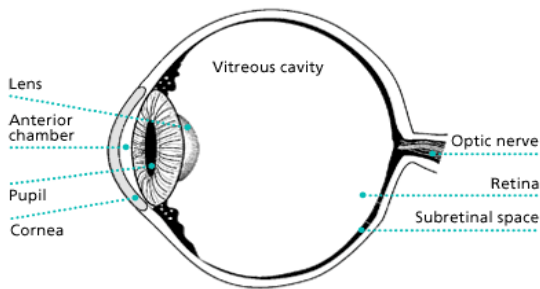
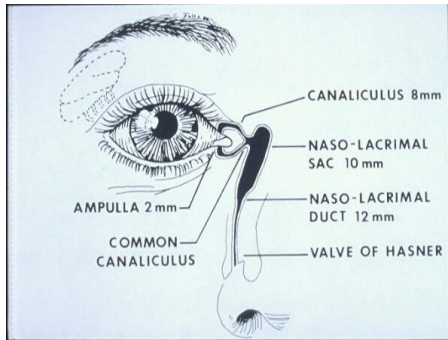
บทนำ

Thelazia callipaeda ได้รายงาน ครั้งแรก โดย Railliet และ Henry ในปี 1910 โดยพบ จาก ตาของสุนัขจีน เป็นหนอนพยาธิ เพศเมีย และได้รับการรู้จักในชื่อของ หนอนพยาธิตาตะวันออก (Oriental eyeworm) ต่อมาปี 1917 Stucky ได้มีรายงานพบ หนอนพยาธิตาจากกรรมกรคนจีนปักกิ่ง และสามารถเอาออกได้ ในปี 1928 E.W. Faust ได้รายงานหนอนพยาธิตาเพศผู้ในปี 1930 E.W. Price รายงาน หนอนพยาธิตา *Thelazia californiensis* ในสุนัข แถบตะวันตก ของ ประเทศสหรัฐอเมริกา และปี 1935 C.A. Kofoid และ O.L. Williams ได้รายงานพบ ครั้งแรก ของหนอนพยาธิ *Thelaziasis* ในคน ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากนั้นก็มีรายงาน หนอนพยาธิตา จากสัตว์ต่าง ๆ เช่น นก จาก หลายประเทศในโลก¹ แต่มีเพียง 2 species ที่สำคัญเท่านั้น ที่พบในคน คือ *Thelazia callipaeda* ซึ่งพบบ่อยและ *Thelazia californiensis* ที่พบน้อย

Thelazia callipaeda พบได้ในประเทศ จีน อินเดีย ไทย เกาหลี ญี่ปุ่น รัสเซีย และ ปัจจุบันมีรายงานในประเทศแถบยุโรปทางเหนือ และอิตาลีทางใต้ ส่วน *Thelazia californiensis* จะพบแถบตะวันตก ของ ประเทศสหรัฐอเมริกา^{2,3}

ในทวีปเอเชีย จะพบหนอนพยาธิตา กลุ่ม Spiruroid nematode บริเวณ conjunctival sac lacrimal gland และ lacrimal duct ของ สัตว์จำพวก สุนัข แมว วัว กระต่าย กวาง สุนัขจิ้งจอก และลิง⁴ มนุษย์ เป็น Accidental Host การติดต่อจะผ่านทางแมลงตอมหน้า (Face fly) ในกลุ่ม species ของ *Amiota* และ *Musca autumnalis* (แมลงในปศุสัตว์) ซึ่งเป็น Intermediate Host โดยตรง มีวงจรชีวิตคือ แมลงตอมหน้า จะดูดน้ำตาที่มีไข่พยาธิ ขณะที่เหยื่อกำลังหลับ ไข่จะเจริญเติบโตเป็นตัวอ่อน (larvae) ในช่องท้องของแมลง (15 - 30วัน) หลังจากนั้นประมาณ 15 - 30 วัน ตัวอ่อนจะเคลื่อนมาอยู่บริเวณปาก และย้ายไปอยู่บริเวณ Conjunctival ของ New Host เมื่อดูดน้ำตาครั้งต่อไป ตัวอ่อนที่อยู่บริเวณ conjunctival จะกลายเป็นตัวแก่ ภายใน 3 - 6 สัปดาห์ และตัวเพศเมียจะวางไข่ต่อไป

อาการทางคลินิกของหนอนพยาธิตา มักจะพบ การระคายเคืองเยื่อตา อาการเหมือนมี foreign body ในตา มีน้ำตามาก มีลักษณะของ Follicular hypertrophy ปวดลูกตา แพ้แสง และกระจกตาขุ่น หรือ อาจมี Ectropion^{1,2} ถ้ามีการติดเชื้อแบคทีเรียเพิ่ม อาการจะมากขึ้น⁵ มีรายงานทั่วโลก ของ *Thelazia callipaeda* ที่แสดงอาการในมนุษย์ อยู่ประมาณ 250 ราย²

รายงานผู้ป่วย

ผู้ป่วย ชายไทย อายุ 46 ปี อาชีพ ทำไร่ วันที่ 25 มิถุนายน 2550 มาโรงพยาบาล กำแพงเพชร ตรวจตา ด้วยเรื่อง ตาขวา มัวลง มา 7 วัน และมีประวัติถูกน้ำมันไฮโดรลิก กระเด็น เข้าตาขวา มา 1 เดือน ได้รับการ วินิจฉัยเป็น กระจกตา และ เยื่อตาอักเสบ ตรวจวัดสายตา VA 6/24, 6/6 NT 12, 11 วันที่ 9 กรกฎาคม 2550 มาตรวจอีกครั้ง ด้วยเรื่อง ตามัวมากขึ้น VA 1/60, 6/6 NT 7.10 ตรวจด้วย เครื่อง Slit Lamp ตาขวา

พบตัวพยาธิสีขาว คล้ายเส้นด้าย เคลื่อนไหว อยู่ใน Anterior chamber ตำแหน่ง 3 นาฬิกา ได้ผ่าตัดเอาตัวพยาธิออก โดยฉีดยาชา 2 % Xylocain ทาง Retrobulbar ฉีดสารเหนียวเข้า Anterior chamber ลงมิดที่กระจกตา ตำแหน่ง 6 นาฬิกา ตรงข้ามกับตัวพยาธิใช้ Bulb Syringe ดูดตัวพยาธิออก หลังผ่าตัดให้ยา Albendazole ส่งตัวพยาธิตรวจที่ภาควิชาปรสิตวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รายงานผล เป็น พยาธิ ตัวกลมเพศเมีย ชนิด *Thelezia sp.* (Family Thelaziidae และ Order Spirurida) ไม่สามารถ แยก species ได้ เนื่องจากการจัดเก็บไม่ถูกวิธี ส่วนหัวมีลักษณะ ไม่พบ Buccal capsule และ ตำแหน่ง vulva

จากการติดตามผู้ป่วย 7 วัน หลังได้รับการรักษา พบว่าระดับการมองเห็นของผู้ป่วยยังเท่าเดิมและวางแผนติดตามอีก 1 เดือนเพื่อ ประเมินดูระดับการมองเห็นของผู้ป่วย ประเมิน Fundus ของผู้ป่วย และทำการ Irrigate lacrimal sac ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Choi WY, Lee WK, Lee OR. A case of Human Thelaziasis in Seoul. *Korean J Parasitol* 1977;15:127-32
2. Thelaziasis DE. Parasites and Pestilence: Infectious Public Health Challenges. Stanford University. Human Biology 103. [Google.com]
3. Otranto D, Lia RP, Buono V, Traversa D, Giangaspero A. Biology of *Thelazia callipaeda* (Spirurida, Thelaziidae) eyeworms in naturally infected definitive hosts. *Parasitol* 2004;129:627-33
4. Koyama Y, Ohira A, Kono T, Yoneyama T, Shiwaku K. Five cases of thelaziasis. *Br J Ophthalmol* 2000;84:439.
5. Gibson DI. Nature and classification of parasitic helminthes, Chapter 24, Vol. 5. In : *Topley & Wilson's Microbiology and Microbial infections* , 9th ed. Leslie Collier, Albert Balows, Max Sussman, Editors. Oxford University Press : Arnold, NewYork ; 1998. p. 474.
6. Singh TS, Singh KN. Thelaziasis: report of two cases. *Br J Ophthalmol* 1993 ; 77 : 528-9.
7. Hong ST, Lee SH, Kim SI. A Human case of *Thelazia callipaeda* Infection with Reference to its internal structures. *Korean J Parasitol* 1988 ; 26 : 137-9.
8. Hong ST, Park YK, Lee SK, Yoo JH, Kim AS, Chung YH, *et al* . Two human cases of *Thelazia callipaeda* infection in Korea. *Korean J Parasitol* 1995 ; 33 : 139-44.
9. Bhaibulaya M, Prasertsilpa S, Vajrasthira S. *Thelazia callipaeda* Railliet and Henry, 1910, In man and dog in Thailand. *Am J Tropical Med and Hygiene* 1970. 476-479.
10. Yospaiboon Y, Sithithavorn P, Maleewong V, Ukosanakarn U, Bhaibulaya M. Ocular thelaziasis in Thailand: a case report. *J Med Assoc Thai.* 1989 Aug ; 72(8) : 469-73.